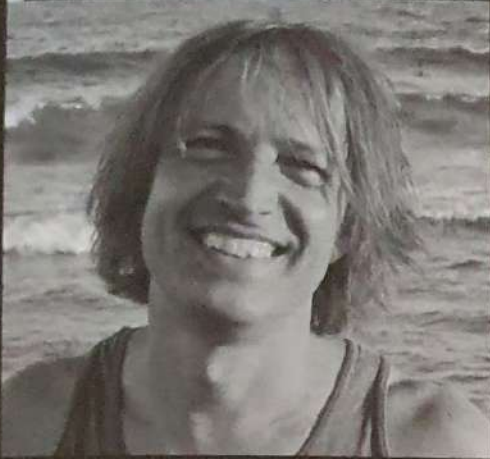

Nom

Toni Giménez

Any de naixement

1960

Professió

Músic i pedagog

Es defineix com

Una persona que professionalment es dedica a la música, com a cantant, músic i compositor, i que ha dedicat el seu treball als nens i nenes. I també una persona que té una formació acadèmica pedagògica.

Color

Verd

El mar és...

Record i serenitat. Des del Guinardó, mirant cap allà baix el mar et dóna una sensació de calma. Com si les coses es poguessin millorar una mica només per mirar-hi. Aquesta és la percepció que em dóna el mar.

«De vegades em sento més músic i de vegades més pedagog, segons la influència, però penso que, en realitat, sóc les dues coses, no puc destriar-les.»

Toni Giménez

VIURE EN HARMONIA

Aquest llibre no es podia cloure d'una altra manera. La recerca de l'harmonia durant tota trajectòria vital és, sens dubte, cavall de batalla. Ambdós músics, Toni Giménez i Pau Vallvé, de generacions diferents i de professions semblants, aporten les seves opinions sobre el paper de la competitivitat i la responsabilitat en el joc de la vida. Toni, pedagog, teoritza sobre aquests conceptes, alhora que ens narra com l'Escola del Mar va influir decisivament en la seva elecció professional. De la seva banda, Pau, l'entrevistat més jove d'aquest llibre –al costat de Cindy Lima– clou el llibre. Què se n'ha fet, del noucentisme de Pere Vergés i de la seva Escola del Mar, avui? És Pau Vallvé qui ens en dóna una resposta tot tancant el llibre.

Pentagrama de vocacions: Toni Giménez

Gènesi

Toni Giménez és un home polifacètic. Pedagog i músic de professió, dedica les seves hores lliures a la lectura i a la reflexió filosòfica. La seva història és la d'una persona que ha sabut fer de la seva vocació i dels seus interessos un tot integrat, un «món», com diu ell, gresol de records d'infantesa i meditació: «Vaig estudiar magisteri. Després vaig fer pedagogia i em vaig doctorar. Jo penso que em dedico a la música per la influència del meu pare, que és un melòman nat. I també per l'Escola del Mar. De fet, cadascú porta alguna cosa dintre que esperem que algú pugui fer néixer, vet aquí la tasca dels mestres. Una vocació única, intransferible i personal. A mi, l'Escola del Mar em va obrir dos mons: l'educació i la música. Diuen que la vocació la tens, i també que pot sorgir tard o bé desenvolupar-se més endavant. Vaig descobrir la passió per la pedagogia quan vaig entrar en un camp d'espai, als 15 anys. Jo tirava per a biòleg o per a metge, eren els meus camins. Venia d'un batxillerat de ciències i el meu pare era metge, però vaig decidir ser mestre. A banda, toco la guitarra des dels 13 anys i quan vaig descobrir la música folk americana, en vaig quedar encisat per sempre. Va ser als 17 anys, l'any 1977. Aquell mes de juny ja vaig fer la meua primera actuació i vaig compondre les meves primeres cançons i, sí, l'Escola del Mar em va influir en tot això de l'educació, en es-

collir-la com a camí professional. Pel que fa a la música, sóc autodidacte. Alguna vegada, quan els nens et fan una entrevista i et pregunten: "Pedagog o músic? Quan de cada?", jo els dic: "50 i 50". De vegades em sento més músic i de vegades més pedagog, segons la influència, però penso que, en realitat, sóc les dues coses, no puc destriar-les.» I explica: «Per a mi, el mitjà és la música i la finalitat és l'ésser humà. Eduques perquè hi ha un ésser humà; si no, no educaries. Jo utilitzo la música com a mitjà, no perquè els nens siguin músics, sinó perquè siguin persones. Les cançons en especial són molt útils en aquest sentit, perquè barregen lletra i música o, el que és el mateix, el món mental i el món emotiu, emocional. Hi entres per les dues vies: efectiva i intel·lectual.»

Harmonies

Des de l'any 1977, Toni no ha trobat aturador. Publica discos i llibres per pura vocació. A banda, ens parla també de filosofia: «I d'això, de la música, de l'educació i de la filosofia, n'he fet aquest món, amb aquesta trilogia.» Quan hom sent parlar Toni, no és gaire difícil de comprendre que una de les seves grans ambicions ha estat l'equilibri, la conciliació. A la nostra cultura occidental, que tendeix irremissiblement vers l'anàlisi i la divisió constant com a mitjà de coneixement, Toni hi oposa la filosofia oriental en tant que proposa una visió holística del coneixement. És a dir, res no està separat de res, sinó que tot s'integra. El camí cap al coneixement és conèixer, precisament, la via d'integració: «La filosofia oriental és molt interessant. Es parteix del principi del ying i el yang, no com a contraposats, sinó com a complementaris. A mi m'agrada aquest concepte de l'equilibri, de buscar sempre l'equilibri amb contraris. Intentar trobar-lo és molt difícil.» Lector àvid, Toni té clar que «la passió per llegir, en un país com el nostre en què es llegeix molt poc, em ve de l'Escola del Mar».

Qüestions de valor

Com a pedagog, Toni és, sens dubte, el més indicat per teoritzar sobre l'actualitat educativa. Un dels aspectes cabdals a l'escola actual és precisament un dels temes crucials que bastí l'Escola del Mar: els valors. L'actualitat pedagògica d'aquesta escola és irrefutable. Avui, les idees de Pere Vergés i dels homes i dones que van integrar la iniciativa municipal de l'any 1922, ens arriben en la forma d'un clàssic en l'àmbit de l'educació. Cal mirar-lo i rellegir-lo, perquè cal repensar-hi i aprendre'n:

«Avui en dia es treballen molt els valors: es fan setmanes culturals o setmanes de la pau. La pau es treballa. Una vegada, en una actuació, vaig anar a cantar. És la meva feina: actuar. Em va contractar una escola, ara no recordo quina i tampoc no ve a tomb, perquè consideraven que una gran part de les meves cançons parlen dels valors i de tot aquest món. En acabar l'actuació, se'm va apropar un nen de 9 o 10 anys i em va dir: "Bé, vostè ha parlat de la pau, i aquí a l'escola treballem la pau, però jo sé que hi ha dos mestres que no es parlen. Com, aleshores, hem de treballar la pau?" En aquell moment em va agafar en fred. Ara sabria què contestar-li perquè m'ho he pogut rumiar, però en aquell moment... La mainada són experts a agafar-te en fred. Li vaig dir clarament i honestament que no sabia què dir-li. No es pot oblidar que per a aquell infant, com per a tots els altres, els mestres són un referent bàsic. Els valors s'aprenen per mimesi, per contagi, per imitació. No s'hi val només a explicar-los. Es parla massa de valors, i els nens i nenes no en veuen quan miren la televisió, o al carrer. Els valors es poden parlar, i poden parlar-se en una escola, i així podrem construir el castell que es vulgui, però si en sortir hi ha dues mares que s'estan barallant, tot aquest vocabulari no serveix de res. Llisca. Penso que l'Escola del Mar, com totes les escoles de l'època –l'Escola del Bosc, o l'Escola Milà i Fontanals, o les escoles que van dirigir Artur Martorell i la seva dona Teresa Codina–, eren escoles que donaven importància a aquesta mena de detalls.» Els valors no són un discurs, són una pràctica i viuen en els detalls: «No em preocupa tant que en el currículum que fan a Madrid i que després arriba desplegat al Departament d'Educació es parli dels valors. No hi ha cap escola on no es parli de valors, no hi ha cap mestre, per dur o violent que pugui arribar a ser, que no parli dels valors, de la seva importància. El problema és que l'infant, quan mira la televisió o el que passa a la societat i tot el que està passant mitjançant els noticiaris, s'adona que aquests valors són de pa sucat amb oli, i que la cosa s'aguanta per un fil. En fi, tots tendim a ser bones persones, però de persones bones, n'hi ha ben poques.»

Competitivitat i responsabilitat

Dos dels valors centrals que han estat debatuts a l'entorn de l'Escola del Mar han estat, precisament, la competitivitat i la responsabilitat. Els ex-alumnes que ens n'han parlat han donat les seves impressions i també s'han aturat a reflexionar sobre com els han influït i sobre com ho van viure. Toni Giménez no n'és una excepció i ens ofereix la seva interpretació personal i la seva mirada com a pedagog: «Cal-

dria preguntar-se què va aconseguir l'Escola del Mar al final amb aquesta competitivitat. Crec que des de l'escola hauríem de provar de ser com menys competitius millor, precisament perquè com que ja n'hi ha tanta fora, algú altre ha de fer una mica la contrabalança. Encara que després hagin de competir, crec que és bo que els petits tinguin l'opció de pensar que el món es podria muntar diferent. L'escola hauria de fomentar aquesta contra.»

I respecte a la responsabilitat, opina el següent: «El valor de la responsabilitat és un valor ètic: un és responsable amb un mateix com a persona, i decideix la vida que vol viure. Quan estem sols, tenim aquest valor. Ara bé, hi ha valors que són per a un grup i aquí rau la diferència entre ètica i moral.» I en posa un exemple: «Hi havia un pedagog, Ivan Illich, que va crear la pedagogia de l'autogestió per tal de donar als nens i nenes la màxima responsabilitat. Anava encara més enllà de l'Escola del Mar: el cònsol seria el qui manaria, i no hi hauria ni director d'escola. Aleshores, s'adonà que allò era caòtic, que els nens, entre ells mateixos, no s'entenien. Així, els va posar tres límits: “que res no vagi en contra vostra, que res no vagi en contra de la comunitat i que res no vagi en contra de la institució”. Així es crea la cogestió, com a l'Escola del Mar. Aquesta escola era la Summerhill», diu tot recordant el mateix exemple que Xavier Bru de Sala, i matisa: «Allò eren valors ètics. Crec que l'ésser humà necessita sempre aquests límits, perquè, si no, es converteix en un salvatge. La responsabilitat ha de ser una qüestió individual, es basa en conèixer-se un mateix i creure que fas alguna cosa perquè l'has de fer, i no per la por al càstig. Això és l'ètica pura, despullada de tot.»

Amor i música

El Toni músic, però, és l'home de la praxi. La música és per a ell –com ja ens ha dit abans– el mitjà per arribar a l'ésser humà que batega dins de cada infant. La seva experiència més destacable és, sens dubte, l'aventura que va endegar l'any 1980, juntament amb el desaparegut Xesco Boix: «Cinc Dits d'una Mà va sorgir l'any 1980. Cadascú era independent, malgrat que ens coneixíem entre nosaltres. Va ser amb Xesco Boix amb qui vam tenir la idea d'unir-nos. No érem un grup, érem un equip de treball i vam durar cinc anys. L'any 1984 Xesco Boix va morir i, l'any següent, ens vam dedicar a fer-li homenatges. Vam fer un llibre i una gravació junts, i moltes reunions. Ens ho vam passar molt bé fent-ho, perquè compartíem moltes il·lusions i moltes coses. Parlàvem dels problemes que teníem i ens ajudàvem. Vam ser

una pinya, una cosa que no acostuma a passar mai en el món de l'artista. I va donar el que va donar. Vam fer quatre o cinc actuacions junts, alguna a la festa de la Mercè de Barcelona, i va ser molt bonic.»

I afegeix: «Catalunya és un dels països que més música infantil fa. Aquesta figura no es troba a la resta de l'Estat, no hi ha escola sobre això. Per a ells, només hi ha la Teresa Rabal, el Fofó, el Miliki... El concepte del professional que canta en una escola, en una festa major o en un esplai és inexistent fora de Catalunya.» I, de fet, Toni assumeix que van ser-ne precursors: «També ens han dit que vam ser els primers. Ja ens consideren uns clàssics. I això és el més bonic, que es van transmetent aquelles coses que entenem com a naturals, boniques, a través de les generacions. Cinc Dits d'una Mà va ser una època.»

En fi, aquest és Toni Giménez: «Una persona que es dedica a cantar per als infants, i no fa res més. I jo segueixo publicant i ho faig perquè m'agrada molt, perquè això és el que queda. El que quedarà quan jo me'n vagi d'aquesta vida.»